

olag
L
meri ez
Klados
nagyváradi
szigoruan
szertint.
WENZ Clu
n 1-18.

árak!
sak 260 lej
350 lej
FRIED
uházá-
linand 10 sz.

árton
No 24.
nikelező telep.
הלפ

R
and 66. (Fotó)
Tárgy Mar es.
nefejgyár
lep. Szikvizés és
ek, valamint min
gyári raktera.
kégi fejek át-
bonyosabb árban.

Keletben
órás- és

Fii
A
dás

szereshet magának
kező hírek, hang-
látásával, ha fé-
niától szerzi be.
minden alkatrész-
phatók. A vevők
helyt a gyár meg-
bíránságot a leg-
teljesit.
minesen 7.

181
I. Disztér
Dl. Rama
Kiadónvisele
Sz. N. Sz. — 559
Kéziratokat kizárólag a
Kiadósághoz cím-
re kell küldeni. Kéziratokat nem
vissza.

UJ KELET

ZSIDO-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK Romániában	
Egész évre	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	5.-

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	ck 35.-
Egy szám	1.50

1925 november 19 Csütörtök

Csaj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 265 szám

5686. Kiszlev 2

Csendháborítás

A magyar igazságszolgáltatás egyik magas fóruma, a budapesti Ítéletábla tanácsa, ma egy szenziós megállapítást tett. Megállapította azt, hogy az erzsébetvárosi bombarobbanás, amibe nyolcan haltak bele és huszonhárman sebesültek meg, mindössze egyszerű közcsendháborítási eset volt. Annak a bombának a dörejét mindenki hallotta akkor, a haldoklók és súlyosan sebesültek jajveszékezésétől kilelte a hideg az egész országot, csupán a bíróság nem hallott semmit, egyedül ő maradt érzéktelen. Kétségtelen, hogy a magyar igazságszolgáltatás örei néhány év óta összezavarják a fogalmakat. A részeg és duhaj ébredő társaságok ordítószavai, amelyek a pesti éjszakákat néhány évvel ezelőtt még rendszeresen és most is még kisebb-nagyobb időközökben felverik és amelyek minden tekintetben magukon viselik a törvény erre vonatkozó szakaszának kritériumait, a magyar bíróság számára nem csendháborítások. A táblai tanács ma perdöntő határozottsággal mondotta ki, hogy a csendháborítás csak a gyilkosságnál kezdődik és hogy mindaddig, míg ekrazitrobaj és halálhörgés nem tör ki az éjszakai nyugalomból, nem történik csendháborítás és addig a legteljesebb rend van.

A magyar bíróság közel tíz órán keresztül vitakozott ma azon, hogy egy ilyen közönséges bombamerénylet is egyáltalán zavarja-e a csendet. Nehéz viták folyhattak a párnázott ajtók mögött, mert a bíróság, amely a gyilkosság felelősségrevonását már régóta nem meri vállalni a magyar horizontok alatt, végül mégis csak vett magának annyi bátorságot, hogy kimondja: de csendháborítás, az történt. Ha a magyar igazságszolgáltatás örei következetesek volnának, most már egyenesen törvénybe foglalnák, hogy mi nevezhető ezután csendháborításnak. Az utcai duhajkodások, amelyek régebben ebbe a fogalomkörbe tartoztak, végleg kiestek abból és helyükbe csendháborításnak minősítették a leölt emberek hörgése, épületek ekrazittal történő bomlasztása és az a robaj, amivel emberi koponyák és karok leválnak a testről és odaütődnek valami szilárd anyaghoz. Arra a koppanásra, amit ez okoz, meri csak a magyar bíróság kimondani, hogy egy zörejt volt, amely megzavarta a csendet.

A csendháborítás egyébként sem valami nagy bűn. Különösen nem nagy bűn akkor, amikor erzsébetvárosi zsidók és más destruktív polgárok álmát zavarja meg. A bíróság nem is tulajdonított Márffyék csendháborításának nagy fontosságot és csupán mint mellékbüntetést írta terükre egy másik nagyobb bűnnel együtt, amelyet a budapesti francia követség ellen követtek el akkor, amidőn a kapualjába helyezett bombával a levegőbe akarták röpíteni. Nem mint hogy ha a Táblai tisztelt tanácsa ezt is tulságosan zokon vette volna a meghurcolt, igazán rokonszenves Márffyéknek. Ha a magyar bíróság felé nem néhezedik kísértő bárdként a francia állam presztizse és esetleges retorziója, ha történetesen egy kisebb és jelentéktelenebb államról, mondjuk Lettországról, vagy Albániáról lett volna szó, Márffyék ebből a bűnyügből is talán ép bürrrel menekültek volna. A magyar igazságszolgáltatás örei azonban amilyen konokul és göggel csapják arcul az erzsébetvárosi perben hozott felmentő ítélettel Budapest polgárságát, éppolyan behuzott derékkal adják meg az elégtételt Franciaországnak. Ez a marasztaló ítélet, amely a követségi perben hangzott el, talán még megsebzettebb a magyar bíróságra, mint az erzsébetvárosi felmentő verdikt, pedig az a követségi ügy még csak csendháborítás sem volt, mert a bomba, amelyet a kapualjban idejekorán felfedeztek, fel sem robbant. Csak-

hogy az a dörrenés egy kicsit messzire hangzott volna. Amíg csak odabent az országban robban, addig nincs semmi baj. Csendháborítás

— mondja a bíróság — és az ügy el van intézve. De mi történik majd akkor, ha ez a csend igazán háborograi fog?

Kinos konfliktus

Sarail tábornok és Jouvenal szenator között

Sziria volt főparancsnoka insultálta utódját a párisi Gare de l'Esten

(Páris, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kinos incidens játszódott le tegnap este a Keleti pályaudvaron. (Gare de l'Est.) Sarail tábornok, Sziria visszarendelt főparancsnoka, érkezett a keleti expresszrel és fogadtatására a pályaudvaron megjelent többek között Jouvenal szenator, a „Matin“ főszerkesztője, akit tudvalevőleg Sarail helyébe kineveztek. Amikor a vonat befutott, a tábornokot váró deputáció soraiban Jouvenal szenator is a szalonkocsi lépcsőjére sietett. Sarail tábornok azonnal figyelmes lett rá és láthatólag kinosan érintette utódja jelenléte. Az üdvözlő beszédek elhangzása után Jouvenal felé fordult és ezt mondotta:

nek pontosan tudnia kell, hogy mit akar tenni Sziriában.

— Beszéltem Weygand tábornokkal is — jegyezte meg az új főkörmányzó.

— Nahát akkor igazán tudnia kell, hogy mit tegyen.

— Éppen ezért akartam Önrel is beszélni. Sziveskedjék megmondani, mikor találkozhatunk.

A diskurzus annyira kellemetlenné vált már, hogy Sarail barátai kénytelenek voltak figyelmeztetni a tábornokot tapintatlanságára. Végül is Sarail közölte Jouvenalal a találkozás helyét és idejét.

A mint a társaság kifelé indult a pályaudvarról, Sarail tábornok felé több pfuj kiáltás hallatszott. Ellensúlyozásul valaki halkán éljente kiáltott. A tábornok azonnal autóbá szállt és több tekintetre sem méltatta Jouvenalt. Az eset politikai körökben kinos feltűnést keltett.

— Önnek igazán nem kellett volna ide-fáradnia.

— Kötelességemnek tartottam — felelte Jouvenal kissé zavartan — hogy megkérdezzem Önt, mikor találkozhatnánk.

— Miért akar velem beszélni? Hiszen Ön-

A tábla felmentette Márffyék

az erzsébetvárosi bombamerénylet vádjá alól

Csupán a francia követség elleni merénylet miatt ítélték el Márffyt hat évre

(Budapest, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész ország közvéleményének feszült érdeklődése mellett hirdette ki ma délben a Tábla az Erzsébetvárosi bombamerénylet fölött az ítéletet. A törvényszék tudvalevőleg ezért a büntetést halálra ítélte a vádlottakat és a súlyos bizonyítékokra való tekintettel a közvélemény azt várta, hogy a Tábla ezt az ítéletet helyben fogja hagyni és végre ez a magas bírói fórum is demonstrálni fogja, hogy Magyarországon többé már lehet büntetlenül gyűlölni. A teremben lévő közönség visszafojtott lélegzete mellett hirdette ki a Tábla tanácsa az ítéletet, amely szerint az Erzsébetvárosi kör ellen elkövetett bombamerénylet ügyében

Az ítélet indokolása kétszáz gépirott oldalt tesz ki. Az indoklás mindenekelőtt vitatja, hogy a merénylet és a nemzetvédelmi alakulatok között bármilyen összefüggés lett volna. Visszautasította a Tábla a törvényszék ama megállapítását is, hogy a merénylet csoport közveszélyes tevékenységét Márffy irányította volna. A táblai ítélet indokolása ezután behatóan foglalkozik a vádlottaknak a rendőrségen tett vallomásaival és megállapítja, hogy ezeket

a vallomásokat testi és lelki kényszer alatt tették.

A törvényszéknek ama állításával szemben, hogy a vádlottakat a rendőrségen nem bántalmazták, a Tábla leszagezi, hogy Márffy és Varga erős lábsebekkel kerültek át a rendőrségről az ügyészre. Figyelembe vette a Tábla azt a körülményt is, hogy Márffy a fogházban öngyilkosságot kísérelt meg. Mindezeknek az okoknak alapján a Tábla nem fogadja el a törvényszéknek azt a megállapítását, hogy az erzsébetvárosi bombamerényletet Márffy, Marosi és Radó követték el és annak ellenére, hogy tárgyi bizonyítékok fennállnak, nevezetesen, hogy nyolcan elpusztultak és huszonhárman megsebesültek, a vádlottakat az ellenük emelt vád alól felmenti, mert bűnösségükre megnyugtató bizonyítékot találni nem tudott.

a Tábla megsemmisíti a törvényszék halálal ítéletét és Márffyt, Marosit és Radót felmenti a gyilkosság vádjá alól.

Ugyancsak felmentette a Tábla a francia követség elleni bombamerénylet vádolt Marosit, Horvát-Halast és Vargát, valamint a Rassay Károly országgyűlési képviselő és Miklós Andor főszerkesztő ellen megkísérelt bombamerénylet vádjának terhe alól Márffyt, Marosit és Szászt.

Terhelő ítéletet hozott azonban a Tábla a francia követség ellen megkísérelt bombamerénylet miatt Márffy ellen, akit hatévi fegyházra és tízévi hivatalvesztésre és másfélmillió pénzbüntetésre ítélt.

Az ítélet kihirdetése után Márffy kivételével valamennyi vádlottat szabadlábra helyezték.

A fővárosban hamar elterjedt a felmentés híre és a legnagyobb megütközést keltette. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a Tábla a francia követség ellen elkövetett merénylet ügyében is csupán azért ítélte el Márffyt, mert ennyi elégtétellel tartozott a francia állam presztizsének.

Összeállították az új langyel kormányt

Bukarest, november 18. Varsói jelentés szerint Skrizinszky designált miniszterelnöknek sikerült kormányt összeállítania, amelyben Grabszky volt miniszterelnök a közoktatásügyi tárcát vállalta.

a Tábla nem tudott semmi tárgyi bizonyítékot szerezni a vádlottak bűnössége ellen.

Harminchatmilliárd a jövő évi költségvetés

Bratianu pénzügyminisztert teljesen kimerítették a költségvetési munkálatok. Tizenkilenc hónapra szállítják le a katonai szolgálati időt? Februárban kerül a kamara elé a választójogi javaslat

(Bucaresti-Bukarest, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztériumban befejezéséhez közelednek a jövő évi költségvetés előkészítő munkálatai. A kiszivárgott hírek szerint az általános költségvetésben a kiadások 36 milliárdra rugnak. Ebben az összegben a köztisztviselők fizetésére 2 milliárd lejt, a külföldi fizetésekre szintén két milliárd lejt irányoztak elő. A belvárosi adósságokra nem vetettek fel semmit.

A közoktatásiügyi minisztérium költségvetése körüli harcban Anghelcsucnak sikerült némi eredményt elérnie Bratianu Jonel közbelépése folytán. A tavalyi költségvetést a következő tételekkel emelték: a tanítóképzőknek 16 millió, a népkönyvtárak (Cultura populară) részére kétmillió és az egyetemek laboratóriumainak kibővítésére ötmillió lejt pluszt vettek fel. Így a közoktatásiügyi minisztérium költségvetése kétmilliárd 643 millió lejre emelkedett. A OFR költségvetése 600 millió lejt irányoz elő a tisztviselői fizetések javítására.

A „Cuvantu” szerint Bratianu Vintila a költségvetés körüli munkálatokkal annyira kimerült, hogy hozzátartozói komoly aggodalommal figyelik további munkálkodását. A pénzügyminiszteren a fáradtság jelei mutatkoznak és hetek óta egyáltalán nem is foglalkozott családi ügyeivel.

Ma délután a kormány tagjai Bratianu Jonel elnökletével minisztertanácsra ültek össze, melyen mindenekelőtt Mardarescu hadügyminiszter az új ujoncozási törvénytervezetet ismertetette. A tervezet, melyet a Károly trónörökös elnöklése alatt működő legfőbb honvédelmi tanács készített, — hírszerint — a szolgálati időt 19 hónapra szállítja le.

Bratianu Vintila a költségvetési munkálatokról számolt be és ezután a tanácskozás egyetlen tárgya a választójogi törvényjavaslat volt. Elhatározták, hogy a javaslaton csak lényegtelen módosítás eszközölnek. Kimondták, hogy megválasztott listának abszolút többség hiányában azt tekintik, amely a szavazatok legalább egyötöd részét kapta. Ez is csak kombináció, mert a hálárostról nem adnak ki semmiféle jelentést.

A választói javaslat egyébként csak február végén kerül a kamara elé, a szenátusban azonban már karácsony előtt keresztülvizsik.

Bicsérdy mesternél Ada-Kaleh szigetén

Orsova, nov. 19. Langyos vasárnap délután. Kitérő napsugarak kergetik a Dana felől a párat, elszórában a szárazság, a folyam tiszta részén, szerencsés föld jöve ráborult szikrázó fénsségével a napfény, a zöldbe rejtőzködő határvaros, Tekia piros templomföldjét elárasztotta az áldott fény. És lassu méltósággal ömlenek a kővek a Kazán-szoros felől föl a Vaekapa szikláira, végig a Dunán és átölelik a váromladdékkal szegett, Ada-Kaleh, a nagy folyamnak e drága városát, Jókai Senni szigetét.

Ez a sziget vonzza az idegent. Maga a természet díszítette föl dus róssa pompával és hegyek örködnek rá, hogy vihar el ne kárhosszassa. Egy történelmi nagy nemzet itthagytott csöndes ivadékaik élnek benne a nátrirómság halk fájdalomával leegy-szeresődött életüket és itt él — Bicsérdy Béla.

Már miatta is átmegyek Ada-Kaleh szigetére. Amióta újabb támadások érik a vándulás és betegségek elleni harcoknak ezt az érdekes bajnokát, senki még nem tudta őt nyilatkozatra bírni. Megpróbáltam én.

Az öreg csónakos elkísér egy lakásba, a kazamaták omladékos taraján megynék, le föl, ide oda, a folyam vizével hullámozva, míg elérünk egy zöld kapu elé. Virágos kis udvarbau füves verandán át almából, hagymából, kalarabéból, veteményezből és káposztából álló buckák tarkállanak. Följök egy citromfa lombja hajlik.

Belépek. Háromfelé is ajtó. Kettőre rákoppogok, nincs felelet. A harmadikban női hang ad engedélyt a belépésre.

Szöke asszony jön felém, fiatal, gömbölyű képtü, az egészség-színeivel, karján mosolygós, hároméves leánygyermek.

— Bicsérdy urat keresem.
— A mester nem itt lakik — mondja derűsen — de szívesen elkísérem a lakására.

Az uton pedig elmondja, hogy itt laknak, a férje Meggyessy festőművész. Ő maga előrehaladt tudóscsúcsurutos volt, amikor megismerkedett a Bicsérdy-féle életmóddal. Azóta átforgadalmisította, bőjtökkel és táplálkozási reformokkal a szervezetét, sok kiöt adott le és amikor régi élelmézeése salakjaitól megtisztulva tudta magát, a gyümölcs és nyers tej és főzélék koszonon újra felhízott és a sok és jó levegőn beteg szervezete szinte kicserélődött.

— Most pedig hajnalban, ha fölkeltem, fát vágok, a fizikai munkában nem ismerem fáradtságot, a hátam nem fáj többé, a tudóm nem szipákol. Az uram, aki szintén követi ezt az életmódot, a novemberi reggeleken megfürdik a Dunában, az elvonuló hajók utasainak nem kis csodálkozására. Hálás, vagy nátha ismeretlen fogalmak nálunk.

Közben megérkeztünk a Bicsérdy-házba. Hat talas gyümölcsös közepén kényelmes, finom török kúria. A homlokzat verandája előtt virággyű: főlhold, amely nyolcágú csillagot ölel.

Az egyik szobában — a fal körül alacsony, ezéles és bizony kemény kerévet, a falakon családi képek között nagy portré, Zy grófné, Bárdy Gabi mosolyos, gödröskés képe, áditó tisztaság, pedáns read — itt találom Bicsérdy Bilit.

Állva fogad.

Valahogy látszik az áltéa energikus vonalain és tartózkodó magatartásán a gyanakvás. A sok herce hure, a tanításához való avatlan hozzáállás és főleg az utóbbi időkben keletkezett támadások bizalmatlanná tették, újságírók iránt. Eleinte általánosságokról esett a szó tompa elfogottság közepette, amíg azután bejött a ház ura, aki nevem említésekor visszamenekült néhány írásomra. Attól kezdve a jég megtört. Bicsérdy Béla közvetlenebb lett és közlékenyebb. Bemutatott vegetárius kosztón his női atléttá- fejlődött csinos szöke leányának és kivitt a kertbe.

— Százötvenhat gyümölcsfám van: alma, körte, szentjánoskenyér, füge és szőlő. Odanézeen — és rámutatott egy eperára — az a fa tele van szőlőindával. Én már a termés után költöztem ide, de remélem, hogy a jövő évben annyi fog itt énni, hogy ellát bennünket egész esztendőre élelemmel.

— Csak nyers gyümöccsel táplálkozik?

— Nem. Ezt nem is hirdetem. Hiszen magam is eszem a sült burgonyát vajjal és nem is hirdetem a tiszta gyümölcs étrendet. A tejet lehet meglegíteni, de nem kell felforralni, mert főzéslegés ki pusztítani belőle az életmolekulákat, amelyek arra valók, hogy élő energiák forrásává váljanak az emberi szervezetben.

— Sokan különbözően ortodox álláspontja miatt támadják önt, hogy mindenkire egyformán, szinte uniformizálva követeli a táplálkozás Bicsérdy fele rendjét — jegyeztem meg.

— Ezt ellenfeleim imputálják nekem. Én az egyéni életmódra igen nagy súlyt helyezek és ezt orvosi híveim is így tudják és írásaimból is ez derül ki. Mert nehogy azt higgye, hogy csak betegek élnek azokkal a természet-törvényekkel, amiket fölfedeztem, vannak híveim között orvosok is. Csek azok nem ismerik rendszeremet, a téjékozatlanok támadhatnak. Dr. Keller Temesváron, dr. Tamásdán Aradon, dr. Balaton Szalontán és mások már régóta azt az életrendet ajánlják, amit hosszú és beható kutatások után sikerült rendszerbe hoznom.

— És ha majd a hatóságok előtt kell helyt állania az új életrend miatt, főleg mivel fog érvelni?

— Nekem kevés érvelni valóm lesz — mon-

dotta a meggyőződés emberek nyugodt biztossá-gával. Kérem, jöjjen a dolgozószobámba!

Itt, ahol Bicsérdy a nap legnagyobb részét tölti jegyzetek elkészítésével, írással és olvasással, itt rendezgeti azokat a hálalkodó leveleket, amiket a módszerén betegségekből hivatottak intéztek hozzá.

— Ide nézzen — és egy nyálábravaló sárga borítékot szed elő egy állványról. Látssa, ezek fig-nak beszélni!

A százhusz borítékban az utóbbi hetekben, amióta a támadások megindultak Bicsérdy ellen, egyszerű emberek és nagy intellektuális egy ránt melléje állanak. Többen közjegyzővel hitelesítették hálalkodó vallomásaikat. Deák Károlyné Szalontáról, akit a Bicsérdy által hirdett életmód krónikus gyomorbetegsége mentett meg. Gárdos Béla, Pál Lőrinc Nagyváradon, aki tüdőbetegsége miatt Mol-nár Béláné nyug. főjegyző felesége Hujda-Nánás-ról, aki még kulcsa a „Pesti Hírlap” ba is cüktet irt a csodátevő gyógymódról, Blatnaitzky János Szatmáron, Maller Jakab Temesváron, Simo D zse Tordán, Fató Miklósné Heő Csabán, Dr. Pal Aladar, Gerendy Ilonka, Galó István, aki a franciászógi Nautenstől hálalkodik, Kali Ödönné Szászrégeuból és folytatni lehetni ezt a bizonyítéksorozatot egy egész oldalon — ezek mind fel fognak sorakozni, ha arra szükség lesz.

— Mutathatok más bizonyítékot is.

És egy levelet mutat Ang rától. Kulin Vilmos odaszármazott szalontai fiatalember, a török köz-társaság gazdasági akadémiajának tanára írja, hogy a földművelésen kitapasztalta a gyümölcs-táplálkozás előnyeit és kéri a Bicsérdy-könyvet, mert annak egy részét le akarja fordítani és tudományosan föl akarja használni.

— Én még na képtelennek tartom az embert — folytatja — a tiszta gyümölcsdiéta elfogadására. Azért minden használható erőforrást, ami természetesen állapotban élvezhető, a gyümölcsöket, a friss főzélékeket, a salátaféléket nem szabad tőz ujján megmontani. Vigyázni kell a hávelyesek élvezeténél, mert ezek salakosítják a szervezetet, gyümölcsdiéta mellett jó lehetőség a korp kenyér és jök a friss tejtermékek.

Ezért a tártát a különböző újabb gyógymódek felfedezésére, akik egyáltalában nem voltak egyetemi kiválóágok és mégis nagy jötevők voltak az emberiségnek. Kubne, a dörzs-fürdők alkalmazója a vegetárius kosztot ajánlotta, ugyisintén Rickli a napfény gyógyerejének felismerője. Pissnitz és Just is egyszerű emberek voltak, módszereik pedig ma már a klinikai gyógyításnál szinte nélaánözbe-tetienek.

— Azt mondják — mondja bucsusáskor — hogy milliómos vagyok. Látja ezt a házat tizenegy helyiségeivel és nagy kertjével? Ezt a házat most vásároltam ötvenötétegr lejért részletfizetésre dr. Lesnyovezky Ernőtől, a híres meteorológustól, aki Szovátáról szintén ide tette át működése színterét. Ezek az én millióim.

A sziget partján sötáltunk még egy ideig. — Ne legyen senki egyoldalú és ne vigye senki túlzásba az általam ajánlott életrendet. A kötet is igen hasznos forgalmi cikk és főleg nem éltunalomra való.

Szívélyesen bucsuztunk. Csónakbászallás előtt egy világosképu granicár vizsgált meg, nem viszek e ki a megengedett szaz cigarettánál többet. Valahogy nehezen értették meg egymást román nyelven.

— Sind Sie ein Deutseher? — kérdeztem, mert olyan germános volt azzal a szökés fejével és tiszta nézésével.

— Nein, ich bin a Jid vun Beszarschie! Ūa Ihr seid take auch eiaer?

— Take, take! — mondom a csónakból — un bleib mir gesund und stark!

Már el jutottam a partról és a habok közül is izengettünk egymásnak: — Ich hab noch dreizehn Chadosim!

Est muszaj volt még megmondania. Mert a tizen-három hónap, amit még szolgálnia kell, es feküdt leginkább a jó gyerek lelken.

Szabó Imre

Zsák Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető
Ponyva **Albala Izsó** Timisocara
Piata Traian No 10

A sz

A magyarok kezdetével nap vesz és egymás földi, valamint értékesebbél-é vállalatok közül Dante kiadóvárs léssel és a költ dernebb művek jobb érdeme most éppen Ro legujabb munk amelyet francisz az Uj Kelet m gyalur kiadta. lágáborut kö a kollektiv és örületes birköz „Örök láncok” adta ki a „Go amelyben a r elmékkal, Kay ismertem meg l Dantenek arc közül legkedve historiák”, Ba

Az Athenai a legnagyobb dig megjelent legujabban az padt emberek az Ady-életrajz desi Gyula és vette Jack Lo sát. Ez a rend a legolvasotta megjelent a „Eden Martin fia”, „Kaland és Mihály” c része állatokró báj árad ezek nem kivétel n gán játszódna Jack London- irórol. Összki neaum Mörice Maupassant m sikere a szezo című könyve, jelenik meg é a közvélemén

A Dick M piacra. A hal tett bécsi ir jelentek meg dök nélkül”, a „Bánatos u és legujabban dalmi regény Franklin-társ kiállításban, vagy mélyzöl alól. Legérté kétségtelenül szólaltatta me nagyobbját, l ját, Waldema „Evangélium” e helyen má könyve jelen egyedülálló milyen más fel India r bölösességét. lat jelenteti közöttük leg és „Sziv tith rendelőben j hoanalitikai Nansen, ez a a kiadóvállat közönség elé című regény

Keres

Hallo 8-77 Unio gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautóju- kat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. Hallo 8-77

eszköz útján, amely hatástalanok bizonnyult. Elsősorban erőszakkal kísérelték megbékíteni és fenyegetéssel és azt mondták: a saját tiszteletéről van szó, azután a tudománnyal próbálkoztak és azt mondták: a ti felvilágosításotokról van szó, majd pedig a gazdasági termelést hozták fel és azt mondták: a ti mindennapi kenyerekről van szó és végül a vallás útján és mondták: a békeségokről van szó.

Manapság a népek vezetői az utolsó és leg-hatalmasabb eszközzel kísérelnek az emberiség megbékélése érdekében, az emberszeretettel, amelyből az igazság fakad és azt mondják: a ti igazságotokról van szó.

Dem. J. Dobrescu

Bankcsalásért letartóztatják a csongrádi bombamerénylők védőjét

Kudarcot vallott a Héjas, Prónay és Eckhardt mentőakciója

(Budapest, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közgazdasági és politikai körökben nagy érdeklődéssel pertraktálják a Szegedi Belvárosi Bank kényszerregezési ügye körül támadt botrányt. Az egykor tekintélyes pénzintézet ugyanis, — amelynek egyik igazgató-sági tagja dr. Széchenyi István, az Ebredő Magyarok Egyesülete szegedi csoportjának elnöke és a csongrádi merényletekből ismert Pirooska fivérek szolnoki védője, — nemrégiben fizetésképtelenséget jelentett és hitelezőinek negyvenszázalékos kvótát ajánlott. A tárgyalások eleinte megegyezéssel bíztattak, váratlanul azonban olyan bonyodalmak állottak be, amelyek

az egyszerű közgazdasági ügyet országos jellegű politikai szenzációvá dagasztották.

A legutóbbi kényszerregezési tárgyaláson ugyanis a hitelezők váratlanul felborították az eddigi megállapodásokat. Lévy Ferenc dr. a hitelezők nevében óriási támadást intézett a bank igazgatósága ellen. Beszédében azzal vádolta meg az öttagú igazgatóságot, hogy a részvényesek pénzét egyéni hasznukra fordították, a hitelezőket félrevezették, az üzleti könyveket meghamisították, nemlétező kiadási tételeket számoltak el és hogy tulajdonképpen ezek a bünsz manipulációk vezettek a pénzintézet összeomlásához. Ennek megfelelően a hitelezők nevében

követelte az igazgatóság valamennyi tagjának letartóztatását és a bünvádi eljárás ellenük való megindítását.

Lévy Ferenc dr. szegedi ügyvéd, aki a nyugatmagyarországi felkelésben jelentős szerepet vitt és azután szoros összeköttetésben állott az ébredőkkel. Erre való tekintettel Héjas Iván, Prónai Pál és Eckhardt Tibor interveniáltak nála és egyébként is széleskörű akciót indítottak dr. Széchenyi István érdekében.

A szegedi „Délmagyarország” megszerezte azokat a leveleket, amelyeket Héjasék intéztek dr. Lévy Ferenchez.

Ezekben a levelekben emlékeztetik Lévyt arra a régi bajtársi viszonyra, amely közöttük fennállott és kéri, hogy mentse meg Széchenyi Istvánt a letartóztatástól. A budapesti ébredő-zérek személyes intervencióval is próbálták a botrányt elsimitani, de eredménytelenül. Lévy Ferenc dr. a lapoknak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy megbízónak leghatározottabb kívánságára folytatni fogja akcióját a Belvárosi Bank igazgatósága ellen.

Gyomorbélzavaroknál, főfuvódásnál, főbőfőgésnél, étvágytalanságnál 1—2 pohár természetes „Ferencz József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztési útjait. Köz-kórházi jelentésekben olvassuk, hogy a betegek a **Ferencz József** vizet nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik. Kapható gyógyszerárakban, dro-gériákban és fűszerüzletekben. 9

Foch tábornagy tüntetőleg kivonult a nagykövetek konferenciájáról

A legteljesebb bizalmatlansággal viseltetik Németországgal szemben

(Páris, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Newyork Herald” tudósítójának be-
avatott értesülése szerint a nagykövetek kon-
ferenciájának tegnapi ülésén, amely Németor-
szág jóvátételi kötelezettségeinek teljesítéséről
tárgyalt, kínos incidens játszódott le. A te-
remben, mint technikai tanácsadó, megjelent
Foch marsall is. Az elnök egymásután tette
fel a konferencia tagjaihoz a következő kérdést:

— Teljesítette-e Németország leszerelési
kötelezettségét?

Foch marsall erre a kérdésre rövid, hatá-
rozott szóval válaszolt:

— Nem.

Az elnök, valamint a nagykövetek többsége
a tábornagy felé fordult és meg akarták őt

győzni arról, hogy a még fennálló kötelezett-
ségeket Németország feltétlenül teljesíteni fogja.
— Ez egyáltalában nem bizonyos — felelte
éles hangon a marsall.

Később, amikor a kölni zóna kiürítéséről
kezdtek tárgyalni, Foch tábornagy megtagadott
minden további felvilágosítást, kijelentette,
hogy úgy is csak technikai tanácsadó és tün-
tetőleg otthagya az ülést.

Katonai körökben az incidensnek nagy je-
lentőséget tulajdonítanak, amennyiben annak
jelét látják benne, hogy a nagykövetek kon-
ferenciája stratégiai kérdésekben a katonai
szakértők meghallgatása nélkül határoz. A
„Newyork Herald” tudósítójának információja
szerint a katonai körök elégtételt fognak kérni
Foch tábornagy számára.

Hivatalnok-kormány alakul Prágában

(Prága, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választások, mint jelentettük, rend-
kívül gyenge többséget szereztek a kormánykoalíciónak. Ezért több oldalról felvetették azt a
tervet, hogy cseh magyar-német koalíciós kabinet kormányozzon tovább. Különösen a Svehla
miniszterelnökhöz közelálló „Vecer” című lap ajánlja azt a megoldást, hogy a három nemzet
agráriusai egyesüljenek. A „Pravo Lidu” viszont a német szociáldemokratákat invitálja kor-
mányba, hogy a szocialisták befolyását ezzel is erősítse. A cseh agráriusok lapja, a „Lidove
Listi”, a tót kreklikális néppárt kormányképességét hangoztatja. A jelenlegi kormány a választá-
sok hatása alatt megpróbálkozott azzal, hogy a cseh iparospárttal egészítse ki a koalíciót, ez
azonban alig számítana valamit, mert csupán kilenc mandátummal jelentene többet. Legvaló-
színűbbnek az látszik, hogy most átmeneti hivatalnok-kormány alakul és, ha tavaszig nem
sikerülne a parlamenti helyzet rendezése, új választásokat irnak ki.

Erdélyben is bevezetik a regáti könyvviteli szokásokat

Elszámolást követelnek Lepadatu minisztertől a bukaresti opera 18 millió szubvenciójáról. Tárgyalás alá veszik a Magyar Párt magánoktatási törvényre vonatkozó ellenjavaslatát

(Bukaresti-Bukarest, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Stefan Jan alelnök elnökölt. A miniszterek közül jelen vannak Duca, Bratianu Vintila, Lepadatu és Sa-
veanu. Napirend előtt Jorga szóvá teszi, hogy a
tegnap kért aktákat a diákok valutakétségmánya
ügyében hiányosan kapta kézhez, amennyiben csak
névjegyzékek lettek neki adva és hiányoznak a
valutakétségményt indokoló okmányok. Azonkívül
ő 1921 ig visszamenőleg kérte ezeket az iratokat
és csak erről az évről kapta meg. Bratianu Vin-
tila megjegyzi, hogy az interpellációban nem irta
körül precizen a kívánságát és ezért kapta csak
hiányosan a dosszét. Egyuttal hozzáfűzi, hogy
Jorga, aki életében annyit irt, megtanulhatta volna
precízebben papírra vetni mondanivalóját. (Az el-
lenzék ironikusan tapsol).

Adamovici és Radachovici felhívják Chircu-
lescu figyelmét a munkaszüneti törvény brailai

következményeire. Chirculescu megígéri intézkedni
fog, hogy a törvényt intencióinak megfelelően al-
kalmazzák mindenütt.

Áttérnek a napirendre és Chirculescu lényeg-
telen hitelmegszavazások után javaslatot terjeszt
be a bíraskodás néhány szakaszának módosításáról.
Bratianu Vintila betereszti azt a javaslatot, amely
kimondja, hogy a regáti könyvviteli szokások
Erdélyre is kiterjednek. Ezzel az ülés véget ért.

Sándor József a kamara délutáni ülése alatt
Duca külügyminiszternek átadta a Magyar Párt
iskolaügyi bizottságának magánoktatási ellenjavas-
latát, amely magában foglalja a magyarságnak a
felekezeti iskolákra vonatkozó kívánalmait. Sándor
József igyekezett Ducát meggyőzni a javaslat
konstruktív voltáról. Duca kijelentette, hogy a je-
vaslatot benyújtja egy miniszteri bizottságnak,
amely Anghelescu, Lepadatu és Duca miniszterek-
ből áll.

Rendelet a tiszta szesz árusítás betiltásáról

(Cluj-Kolozsvár, november 18. Az Uj Ke-
let tudósítójától.) A kolozsvári egészségügyi
hivatal a napokban rendeletet bocsátott ki,
amelyben megtiltja a tiszta szesz árusítását
azoknak az üzleteknek is, amelyekben eddig
zárt palackokban árusították és nem engedi
meg csupán a higitott szesz (pálinka) forgalom-
bahozatalát. Az egészségügyi hivatalnak ez a
rendelkezése nem elszigetelt, mert a múlt hó-
nap folyamán Szolnokdobokamegyében bocsá-
tottak ki hasonló intézkedést.

Tekintettel arra, hogy ezek a rendelkezések
ellentétben állnak a jelenleg Erdély és Bánát-
ban érvényben levő szesz-törvény intézkedése-
ivel, de ezenfelül hátrányos helyzetbe hozza
azokat a fűszer- és szatós-kereskedőket, akiknek
a tiszta szesz zárt palackokban való árusítására
engedélyük van, az engedélyeket pedig nem
vonták be, hanem mint érvényben lévőket után
a tulajdonosok rendes illetéket fizetnek — kér-
dést intéztünk a kolozsvári kereskedelmi és
iparkamara elnökségénél aziránt, milyen akciót
akarnak kezdeni a sérelmes intézkedéssel
szemben.

Érdeklődésünkre azt a felvilágosítást kap-
tuk, hogy a szóbanforgó rendelet kibocsátása
a közegészségügyi minisztérium egyik, tavaly
kibocsátott rendeletének téves magyarázatából
származik. Ez a rendelet ugyanis italmérései
engedéllyel rendelkezők (korcsmák, vendéglők
stb.) részére tiltja meg a tiszta szesz árusítását,
tehát nem — mint ahogy azt az orvosi hiva-
talok magyarázzák — a fűszer- vagy szatós-
üzleteknek zárt palackokban való szesz árusítását.

Nem állhat fenn az a rendelkezés azért
sem, mert sok helyen nincsen gyógyszerár (a
rendelet ugyanis csak ezek részére engedi meg
a kimérést), már pedig a kisipar használatában
a tiszta szeszre szükség van. Fényezéséknél, fes-
tékek különböző vegyítésénél, lakkozásnál
például egyenesen nélkülözhetetlen. Éppen
ezért a kamara vezetősége sürgősen akciót in-
dit a miniszteri rendelet téves magyarázatából
származó egészségügyi rendelet visszavonása
érdekében.

* Brassóban hirdetések, előfizetéseket fel-
vász és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói
képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 83.

Megnyílt Erdély legmodernebb látszerüzlete!
Nagy választék szemüvegekben és orvosi műszerekben. Pollák Danl, Cluj, Str. Universitáti 1. (Egyetem-u.)

Az Uj Kelet
ság na
Szerkesztők:
Felelős szerk:
Előfizetési á
240 lei,
Az Uj Kelet
megjel

— A ki
Bukarestből
csütörtökön
végleg Buk

— Tisz
miniszteri
közégségi vála
Bukarestből,
Iván tanácsa
a belügymini
tolla a válas
polgármester
az ügyben, s
kerülhetett v
lat most nye
a félreértés
hetett meg,
tanácsost sen

— Uj te
írására. A
tálya közli,
lénél nem je
műveikkel az
időt engedél
Az új beoszt
november 23
kerület 25-é
rület 27-én
lentkezni az

— Sze
Nagyvárad
dr. belgyóg
zött elment
maradt egy
ból gyanus
bíró Reine
észre, hogy
betörő csak
mit felnie
tehetetlen
szitette fel
értéket ma

— A k
a bukare
tegnap és
kultuszmin
elintézni a
A miniszte
Kolozsvár
terjedt el,
restbe vis
sünekre az
hogy jogil
rendelheti
utazását, a
nének eleg
— Ag
tréfáltak.
rencsétlensé
Teleki-utca
badnapos r
nevű barát
de csak
menjen. Ot
bertől a sz
megfenyeg
gettek a k

Ü

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedéves 240 lei, félévesre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

— A királyi pár visszatér Bukarestbe. Bukarestből jelentik: A király és a királyné csütörtökön visszatérnek Szinajából és azután végleg Bukarestben maradnak télire.

— Tisztázódott a titokzatos belügyminiszeri távirat ügye. Emlékeztet, hogy a községi választólisták lezárásakor egy távirat jött Bukarestből, amelyet Carpinisan városi főjegyző és Iván tanácsos vettek át és úgy értelmezték, hogy a belügyminisztérium november elsejéig elhalasztotta a választói névjegyzékek kifüggesztését. Utalea polgármester annak idején vizsgálatot indított ebben az ügyben, amely az egész városi tanács állásába kerülhetett volna. A nem fegyelmi jellegű vizsgálat most nyert befejezést és megállapította, hogy a félreértés a távirat megszővegezése miatt történthetett meg, amiért Carpinisan főjegyzőt és Iván tanácsost semmi mulasztás nem terhelheti.

— Uj terminus a katonai fuvarok összehívására. A kolozsvári rendőrség katonai osztagja közli, hogy azok számára, akik az első szemlénél nem jelentek meg igazolványokkal és járműveikkel az osztagi bizottság előtt, új jelentkezési időt engedélyezett a hadkiegészítő parancsnokság. Az új beosztás szerint az első és második kerület november 23-án és 24-én, a harmadik és negyedik kerület 25-én és 26-án, az ötödik és hatodik kerület 27-én és 28-án reggel nyolckor tartozik jelentkezni az állatvadászterren.

— Szemeláttára fosztották ki a lakását. Nagyváradú tudósítónk jelenti: Reiner Károly dr. belgyógyász tegnap este hat és hét óra között elment hazulról. A lakásban a felesége maradt egyedül, aki betegnek feküdt. Félálmból gyanus zaj riasztotta fel a mozdulni nem bíró Reinernét, aki legnagyobb rémületére vette észre, hogy betörő jár a lakásban. A szemfüles betörő csakhamar rájött, hogy a betegről nincs mit felnie és nyugodtan munkához látott. A tehetetlenül vergődő Reinerné szemeláttára feszítette fel a szekrényeket, amelyekből minden értéket magával vitt.

— A kolozsvári operával akarják letörni a bukaresti operasztrájkot? A parlamentben tegnap és ma is meginterpellálták Lepadatu kultuszminisztert, hogy milyen formában akarja elintézni a bukaresti operánál kitört sztrájkot. A miniszter feltűnő módon kitért a válasz elől. Kolozsváron ma ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy az itteni operatársulatot Bukarestbe viszik a sztrájk letörésére. Érdeklődésünkre az opera egyik vezetőtagja kijelentette, hogy jogilag a szépművészeti minisztérium elrendelheti a kolozsvári társulat Bukarestbe utazását, a társulat tagjai azonban aligha tennek eleget ennek a kívánságnak.

— Agyonlőtte a feleségét, mert megtréfálták. Nagyváradról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap éjjel Nagyváradon, a Teleki-utca 9. számú házában. Jaga Veszile szabadnapos rendőr egész este mulatott Nagy Károly nevű barátjával. Éjfél táján a felesége utána ment, de csak hajnalban bírta rávenni, hogy hazamenjen. Otthon az asszony elvette a részeg embertől a szolgálati fegyverét, mert Jaga több ízben megfenyegette, hogy agyonlővi. Váratlanul csendes lett a kapu és a rendőr, aki egyuttal házmes-

Rémuralom volt-e a magyar forradalom

Vita a nemzetgyűlésen az októberi korszak elnevezéséről. Heves felszólalások a költségvetés tárgyalásánál

(Budapest, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A költségvetési vita során Peidl Gyula is felszólalt. Hatalmas beszédben támadta a kormány gazdasági politikáját, Peidl Gyula többek között a következőket mondotta:

— Mialatt a kormány óriási összegeket költ a külképviseletre, addig egyáltalán nem veszi figyelembe a proletártömegek érdekeit. Azok a képviselők, akik nemrég Rómában jártak, azt panaszták, hogy gróf Nemes Albert ottani magyar követ olyan költségekkel enged meg magának, mintha fogalma sem volna a magyar viszonyokról. A kormány egyoldalú osztálypolitikát csinál, amikor egy munkás, aki havonta négy millió koronát keres, évi nyolcmillió adót fizet. Lehet-e ezután morális joga az igazságügyminiszternek arra, hogy bujtogatással vádoljon meg minket? Annak idején mi őszintén felajánlottuk, hogy részt veszünk az ország újjáépítésében, de a kormány le akar minket tiporni. Pedig csak a demokratikus politika szerezheti meg Magyarországnak számára a külföld szimpátiáját. A sajtószabadság az egyesülési és gyűlékezési jog az, amely a demokratikus fejlődés alapja. Önök békerevizóra törekednek, ez azonban csak a demokrácia alapján következhet be, mint ahogy mindenütt a

ter is, a fegyverét kereste, mert úgy szokott éjszaka kaput nyitni. De mert nem találta meg hamarában, úgy ment ki a kapuhoz, ahol kiderült, hogy valaki tréfából csempetett be. A rendőr bosszusan visszatért a házba és rátámadt a feleségére, hogy miért rejtette el fegyverét. Szóváltás keletkezett, amelynek hevében Jaga előrántotta revolverét és négyszer rálőtt az asszonyra. Mind a négy golyó talált és a szerencsétlen nő holtan rogyott össze. A gyilkos rendőrt letartóztatták.

— Szabó Dezső holnap Kolozsvárra érkezik. Nagyváradról jelentik: Szabó Dezső, az „Elsodort falu“ nagyhírű írója, ma délután odaérkezett, hogy jelen legyen Pálffy Galácsi Irén „Valuta“ című új darabjának előadásán. Szabó Dezső holnap Kolozsvárra érkezik, ahol hosszabb időt szándékozik tölteni.

— Két világszerte bécsi gyermek Kolozsváron. Az álmos őszi reggelben váratlanul nagy csődület zavarta fel ma Kolozsvár főterét. Komoly családapák, katonatisztek, hivatalnokok, nők és gyermekek serege tödült egy különös faalkotmány felé, amelyet két liliputi számar vonzolt a sáros kövezeten. A fabódében két bécsi gyermek utazik, Svetlik Imre és Danek Amália. Világköri uton vannak. Mindketten a cserkészek nemzetközi uniformisában. Két szegényes priccs a hajlékuk, amelyet sajátkezűleg róttak össze. Az érdeklődőknek elmondják, hogy 1922 december 26-án indultak el Bécsből és azóta bejárták Ausztriát, Olaszországot, Görögországot, Egyiptomot, Szudánt, Abesszíniát, Délafrikát, Belga-Kongót, Libiát, Kisáziát, Görögországot, Bulgáriát és most Románián keresztül Nyugat-Európába, majd Délamerikába, Mexikóba, Északamerikába, Kaliforniába, Japánba, Kinába és Perzsiába igyekeznek. Utjukról a legegzenetikusabb képeslapgyűjteményt hozták magukkal, amelynek néhány darabját kiszegették a bódé ajtajára. Aból élnek, hogy tetszésszerinti pénzösszeget emléképeket árusítanak. Remélik, hogy három éven belül befejezhetik világszerte utjukat és végleg visszatérhetnek Bécsbe.

— A marosvásárhelyi konferencia delegátusai. A Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodájához újabban a következő delegátusválasztásokról érkeztek jelentések: Temesvár. Delegátusok: dr. Brizker Ezekiel, Catalan Rafael, Drechsler Gyula, Eppler Jakab, Fischer Béla, Feuerstein Kálmán, dr. Gábor Dezső, Gubi Ármán, Hirsch Szerén, Kasztriner Samu, Kaufteil Ernő, Kaufteil Géza, Kón Alfréd, dr. Molnár Gyula, Reich Adolf, Reitter Ernő, Pollák Károly, Rothbart Jakab, Taub Ábrahám, dr. Weil Adolf. Pótdelegátusok: Gscheidt Ferenc, Schnabel Leó, Hoffmann István, Delmár Gyula, Schützer Rózi, Strausz Béla. Beszterce. Delegátusok: dr. Halberg Gyula, özv. Kallus Lejosné. Arad. Delegátusok: dr. Herzon Sándor, dr. Singer Jenő, Kalmár József, Szénes

demokratikus áramlatok vetették fel a békerevizio gondolatát.

Ezután Lévy képviselő szövegét, hogy a házelnök Tisza István és Návay Lajos emléktáblájáról a kommunizmusra vonatkozó rémuralom szót a szociáldemokraták pressziójára lekapartatta.

— Az áldozat — mondotta Lévy — hiábavaló volt, mert a szocialisták még sem vettek részt az ünnepen. Az a korszak, amelyben nyomdákat romboltak össze és a nép nevében kiszolgáltatták az országot ellenségeinknek, nem nevezhető másnak, mint a rémuralom korszakának. Figyelmeztetem a Házat, hogy a forradalmi szellem ismét felütötte fejét. A szocialisták nemzetközi pacifista és antimilitarista fel-fogása, mihelyt uralomra kerülnek, a legerősebb vörös militarizmussá fog változni. Ami a numerusz klauzuzst illeti, ezt is tulságos engedékenységnak tartom, mert a külföldön végzett zsidó egyetemi hallgatók még mindig hazajöhetnek és elfoglalhatják a keresztes magyar ifjúságnak fentartott pozíciókat.

Végül Eöri Szabó Dezső szólalt fel és azt fejtegette, hogy egyetlen pártnak sem szabad védelmébe vennie Károlyi Mihályt, aki forradalmával az ország feldarabolását elősegítette.

Henrik, Bartók Jenő. Pótdelegátusok: Popper Béla, Sternberg Hugó, Kornis Márton, Szalkai Oszkár, Wolffner László, dr. Vajda Jakab, Karton Aladár, Kollin Jenő. Karánsebes. Delegátusok: Pálffy Márton, dr. Déri Jenőné. Nagybánya. Delegátusok: Hirsch Jakab, Izsák Elemér. Balázsfalva. Delegátus: Disikovits Dezső. Nagynyed. Delegátusok: Nussbacher Andor, Klein Zsolt, Görög Béla. Pótdelegátus: Weisz Endre. Borsa. Delegátusok: dr. Salamon Miksa, Fruchter Herz. Pótdelegátusok: Moskovits Móse, Pollák Juda Meyer. Margitta. Delegátusok: dr. Havas Imre, dr. Friedmann Hermann. Érmihályfalva. Delegátusok: Deutch József, Goldstein Miksa. Pótdelegátus: Glück Károly. Maroshévíz. Egyik delegátusa, Ezri Samu helyett Haim Sulem delegátust küldi a konferenciára. Élesd. Delegátus: Ladányi Ignác. Pótdelegátus: Benedek Lajosné. Marosujvár. Delegátusok: Spielmann Jenő, Kohn Adolf. Pótdelegátus: Benjámin Rózi. Zilah. Delegátusok: Terner Jakab, Stern József. Pótdelegátusok: Margulies Amália, Rosenfeld Helén, Weisz Gyula. Brassó. Delegátusok: dr. Ritter Salamon, Szegő Árpád, Berger Nándor, Feiler Dezső, Feiler Pál, Sugár Böske, Weisz Vilmos. Pótdelegátusok: Bernát Béla, Becker Miklós, Winkler Ella, Stern Lili, Szende Ilus. Bélbor. Delegátus: Engelberg Izidor (Cluj). Mizráchi delegátusok. Szatmár. Delegátusok: Jeremiás Zsigmond, Guth Lajos, Weisz Izsák. Pótdelegátusok: Reiter Mór és Reich Salamon. Szászrégen. Delegátusok: Hersdorfer Áron, Krausz Farkas és Szabó Mór. Pótdelegátusok: Kirsch Jenő, Szabó Farkas, Lauber Hermann és Klein Lipót. Székelyhid. Delegátus: Horváth Sándor. Pótdelegátus: Lőb Lajos. Zsibó. Delegátusok: Komornik Chaim és Klein Jenő. Pótdelegátus: Grausinger Simon.

* A kolozsi sósfürdő-vállalathoz társ vagy albérlő kerestetik. Felvilágosítást nyújt a Fürdőigazgatóság Kolozs.

Uj cukrászda nyílt Cluj (Kolozsvár) Str. Baritiu volt Malom-utca) 10 sz. al-tt. Jó bivalyos kávé, friss sütemények és kitérő befőttes kaphatók. Szives pártfogást kér **Takács Pál**, cukrász.

Nagy harisnyavásár melyen leszállított árakkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 25
Flórh harisnya minden színben..... Lei 53
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Cérna muszlin, minden színben..... Lei 98
Sejyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 125

BLATT -- Fötér 13. szám
Divatkötőnkben és kötöttárunkban óriási választék.

Enciájáról

szemben
nálló kötelezett
teljesíteni fogja.
izonyos — felelte

zóna kiűritéséről
nagy megtagadott
ást, kijelentette,
nácásadó és tün-

ensnek nagy je-
enyiben annak
gykövetek kon-
kben a katonai
kül határoz. A
nak információja
stelt fognak kérni

an

elentették, rend-
felvetették azt a
önösen a Svehla
a három nemzet
at invitálja kor-
lapja, a „Lidove
ormány a válasz-
ki a koalíciót, ez
többet. Legvaló-
na tavaszig nem

opera 18 millió

snoktatási tör-

megigéri intézkedni
ának megfelelően al-

Chirculescu lényeg-
javaslatot terjeszt
zának módosításáról.
t a javaslatot, amely
gyviteli szokások
el az ülés véget ért.
délutáni ülése alatt
adta a Magyar Párt
noktatási ellenjavas-
a a magyarságnak a
kivánalmait. Sándor
eggyőzni a javaslat
elentette, hogy a ja-
iszterti bizottságnak,
és Duca miniszterek-

ásáról

felvilágosítást kap-
endelet kibocsátása
um egyik, tavaly
ves magyarázatából
ugyanis italmérséi
rcsmák, vendéglők
zta szesz árusítását,
azt az orvosi hiva-
szet vagy szatóc-
való szesz árusítását.
rendelkezés azért
en gyógyszerár (a
részére engedi meg
sipar használatában
Fényezéséknél, fes-
sénél, lakkozásnál
őzhetetlen. Eppen
bürgösen akciót in-
ves magyarázatából
delet visszavonása

ket, előfizetéseket fel-
az Uj Kelet brassói
iroda Str. Portii 82.

to!
(Egyetem-u.)

Üzletáthelyezés. JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17. (Wesselényi-utca) Szörmék, bundák legolcsóbban beszerezhetők

KÖZGAZDASÁG

Románia közel ötvenmillió dollárral tartozik az Egyesült-Államoknak

Washington, november 18. A román bizottság tegnap Mellon államtitkár elnökletével tárgyalta az amerikai kormány megbízottaival a háborús adósságok rendezése ügyében. A tárgyalások során megállapították Románia adósságát, amely 46 millió 500.000 dollárt tesz ki. Miután a román bizottság iratai francia nyelven vannak megszerkesztve, amíg angolra átültetik, a további tárgyalások szünetelni fognak. Az amerikai pénzügyminisztérium a román bizottsággal történő tárgyalások alkalmából, kommunikét adott ki, melyben közli, hogy az Egyesült-Államok eddig 11 állammal rendezte a háborúelőtti és alatti adósságok ügyét s jelenleg 9 országgal folytat tárgyalásokat ebben a kérdésben.

Londoni jelentés szerint Titulescu közölte az amerikai bizottsággal, hogy Románia hajlandó évenként 1 millió dollárt törleszteni adósságaiból. Angol körök úgy tudják, hogy az amerikaiak az ajánlatot nem tartják kielégítőnek.

Teljes vezetőségi ülést tart a kolozsvári kereskedelmi kamara. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara e hó 25-én teljes vezetői ülést hívott egybe. Az ülés tárgysorozataiban többek között a VIII-ik kategóriában megválasztottaknak nyilvánított tagok mandátumának leigazolása, 13 levelező kamarai tag megválasztása és különböző ipari és kereskedelmi ügyek szerepelnek.

Egy csokoládégyár 14 millió fizetési képtelensége. Bukarestből jelentik: Brailában a Victoria-csokoládégyár 14 millió passzívával fizetési képtelen lett. Csődeljárásra azonban nem kerül sor, mert legnagyobb hitelezője a Banca Christovononi magára vállalta az összes adósságok kiegyenlítését és átvette a gyár vezetését.

Egy kolozsvári szeszkereskedő csődje. A kolozsvári Jakab Sándor Utódai Széchenyitéri szesz- és pálinkakereskedés ellen a törvényeszkék elrendelte a csődeljárást. A passzívák 3 millió lejre rúgnak. Tömeggondnokul dr. Leon egyetemi tanárt nevezték ki.

Ülést tart a legfőbb gazdasági tanács. Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter ma hosszasan tárgyalta Constantinescu kereskedelmi miniszterrel a legfőbb gazdasági bizottság legközelebbi tárgyalási anyagáról. A bizottság valószínűleg a jövő héten szerdán tart ülést.

A kereskedelmi kamarákra bizzák a munkaszüneti törvény végrehajtását. Bukarestből jelentik: A zárórarendelés kérdésében Chirulescu munkaügyi miniszter több oldalról történt intervencióra engedett merov álláspontjából és ügylátszik az iparkamarákra kívánja bízni az üzletek zárórájának megállapítását, hogy a helyi érdekeknek megfelelően járassanak el. Erre enged kétértelműt a miniszternek az a rendelkezése, amelyben felhatalmazza a jászi iparkamarát, hogy az ottani kereskedőkkel lépjen érintkezésbe a záróra megállapítására. A kamara vezetősége a kapott felhatalmazás alapján tegnap összehívta a kereskedőket és a megbeszélések során a déli zárórát úgy módosította, hogy annak betartása az összes kereskedőkre fél 1 órától fél 3-ig kötelező. A jászi kamarához intézett írat leszögezi, hogy a munkaszüneti törvény rendelkezéseit a módosítások nem mellőzhetik.

Fontos vámügyi döntések. Bukarestből jelentik: A legfőbb vámtanács a napokban ülést tartott, amelyen a következő elvi határozatokat hozta: Légmentesen záródó palackokat, hogyha teljesen adjusztált állapotban hozzák be, úgy kell elvámolni, hogy külön díjszabás alá veszik az üvegeket és külön díjszabás alá az elzáró készüléket. — A sárgarézről készült nikkelezett láncok a vámtarifa 720. tétele alá esnek és luxusadót nem fizetnek. — Stearin és viaszfigurákat nem szabad külföldről behozni. — Szappanpor és fűdészappan a 144. tétel alá esnek, luxusadót nem fizetnek. — Cukorárak göngyölegűl szolgáló papírzsákok a vámtarifa 431. tétele alá esnek, luxusadót nem fizetnek. — Selyemből készült jumperek, a vámtarifa 164. b. tétele alá tartoznak, a vámilletékeket aranyban kell megfizetni. — Gyapotból készült flanelék. Amennyiben csak egy százalék gyapjut tartalmaznak, a gyapotszótészek tarifája alá tartoznak. — A bányafa céljaira szolgáló gömbfa, amely 1,5—2,55 század méter hosszú és 11—19 cm. vastag és amelynek a vége le van fűrészelve, vagononként 200 lej kiviteli illeték alá esik, minthogy ez már kész áru-nak tekinthető. — A 20 cm.-nél vékonyabb fa, ha nincs feldolgozva, 400 lej kiviteli illeték alá esik.

Bármilyen viszketegséget és sőtörős bőrbajt a test bármely részén, arcon, fejen, kezen, lábakon is megszüntet **Dr. Biró-féle Antrasol pasta.** Teljesen ártalmatlan! Ne fogadjon el mást! **1 tégely ára 30 lej.** Póstan 8 tégelyt 100 lejért küldünk bérmentve. — Főraktár: dr. BIRÓ gyógyszer-tár, Cluj (Kolozsvár)

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái a legjobbak

Központi Étterem

télikertje méltányos díjazásért

bálok részére előjegyezhető.

Színház után friss vacsora.

Szilágyi Gyula, tulajdonos

1925

PALAIS DE DANSE
(Palace kávéház)

3 Hellopia 3

? ? ? ? ? ?

Florián & Nelly

a tetovált hely.

és a többi elsőrangú táncosok és táncosnők.

Szigoruan családi műsor.

Belépődíj nincs!

Tányérozás nincs!

Meleg és hideg ételek. Amerikai baritalok.

Sirocco 15 8

10.000

vevő októberben győzött meg, hogy a **szövegek, vászna, selymek** még a gyári áraknál is sokkal olcsóbbak

Heller, Weisz & Molnár

hatóságilag engedélyezett

végeladásán.

Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 6.

Slosson most vásárolni, míg a készlet tart!

TÓZSDE

November 18 án

A lej: Zürichben 240 00, Párisban 11:55, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac ma rendkívül szilárdan indult és a lej újabb eséséről elterjedt hírek következtében, a devizák ugrásszerűen emelkedtek. Ezek a hírek túlzottaknak bizonyultak és ezért estére lanyhulás állott be. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30:55—30:60, Prága 6:43—6:46, Budapest 326—328, Páris 8:75—8:85, Zürich 41:85—41:90, Newyork 216:75—217:00, London 1053—1055, Milánó 8:70—8:80.

Zürich. Zárlat: Berlin 128:50, Amsterdam 208:80, Newyork 518:62, London 2514:00, Páris 2082:50, Milánó 2075:00, Prága 1537:50, Budapest 72:70, Belgrád 920:00, Bukarest 240:00—240:00, Varsó 78:00, Bécs 73:25.

Bukarest. Devizák: Páris 8:73, Berlin —, London 1052, Newyork 216:50, Milánó 8:71, Zürich 41:80, Bécs 30:55, Prága 6:40.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márka 51:00, leva 1:55, török lira 124, font sterling 1050, francia frank 9:00, svájci frank 41:20, olasz lira 8:85, drachma 2:95, dinár 380, dollár 215:00, lengyel forint 34:00, osztrák schilling 31:00, magyar korona 30:00, cseh korona 6:29, belga frank 9:40, holland forint —.

SPORT

Előkészítő ületek

a téli sportok szezonjára

A CR korcsolyaszakosztályának közleményei

A Comitetul Regional korcsolyaszakosztálya a következőket hozza a közönség tudomására az 1925—26. évi korcsolyaszakra vonatkozólag:

1. A sétatéri korcsolyapálya kedvező időben reggel 9-től délután 5-ig, továbbá szombatot és vasárnapot kivéve este 8-tól 10-ig lesz nyitva.

2. Katonazenekar fog játszani minden ünnepe- és vasárnapon délelőtt fél 11-től fél 1-ig

A kolozsvári Magyar Színház Bukaresztben.

Tizenkét drámai előadást tart a kolozsvári Magyar Színház a bukaresti Teatrul Popularban. A vendégszereplés műsora. A magyar előadások november 28-án kezdődnek és december 7-ig tartanak.

Emlékeztet az a nagy siker, amit a kolozsvári Magyar Színház drámai együttese tavaly Bukaresztben aratott. A főváros legelső kritikussai a legteljesebb elismerés hangján nyilatkoztak a Magyar Színház rendkívüli képességeiről és az előadások magas művészi színvonaláról. Jorga Miklós egy párizsi előadásában magasztalólag emlékezett meg a kolozsvári Magyar Színház bukaresti vendégszereplésére képesen a magyar színházet elkövető nívójáról. Ezúttal tehetségéről is nyíltan hangzott, hogy Bukaresztben még sohasem volt idegen nyelvű színház, sőt olyan nagy sikere, amint a kolozsvári Magyar Színház aratott s hozzá tartozik, — mondotta Jorga — hogy ez a siker mindenképpen megérdemelt volt.

A román kulturális himéljéitenni akarván e siker áldásos hatását, meghívta Janovics Jenő dr. t, a kolozsvári Magyar Színház igazgatóját, hogy ez évadban ismét menjen le társulatával Bukaresztbe, hozzáfűzve meghívásához, hogy a vendégszereplés ez évben lehetőleg több estére terjedjen. A vendégszereplés céljaira ismét felajánlották a Teatrul Popular, amely a román kulturális vezetése alatt áll. A kulturális egyszerszínű kultuszminisztériumhoz is fordult a kultuszminisztérium készségén adta meg autorizációját a vendégszerepléshez. Janovics Jenő dr. elfogadta a meghívást. Ennek folytán a kolozsvári Magyar Színház kilenc esti és három délutáni előadást fog Bukaresztben rendezni a Teatrul Popularban.

Az előadások sorrendje és pontos műsora ez:
Szombat este: Antónia (Lenyel Menyhért színműve, Poor Liliivel).
Vasárnap d. u.: Az ördög (Molnár Ferenc színműve)
Vasárnap este: Antónia.
Hétfőn este: Antónia.
Kedden este: Manole mester (N. Jorga) és Tajfun (Lengyel Menyhért színműve, Poor Lili és dr. Janovics Jenő fellépésével).
Szerdán este: Vén gazember (Mikszáth Kálmán színműve)
Csütörtökön este: A cárnő (Biro Lajos és Lengyel Menyhért színműve, melyet Angliában is nagy sikerrel bemutattak).
Pénteken este: Az ember, az állat és az erény (Pirandello vigjátéka)
Szombat d. u.: Délbáb, (Vajda Ernő Amerikában és Angliában is nagy sikert aratott színműve, Poor Lili fellépésével)
Szombat este: A tanítónő (Bródy Sándor színműve, Szentgyörgyi István fellépésével)
Vasárnap d. u.: Süt a nap (Zilahi Lajos színműve, Szentgyörgyi István fellépésével)
Vasárnap este: A cárnő (A kolozsvári színház társulat bucsufellépése)

Ahiket dolgozik nov. 27-ike és dec. 6-ika köz: Bukaresztbe szólítanak, azoknak figyelmét már most felhívjuk arra, hogy ezeken a napokon magyar színházi előadások vannak a Boulevard Elisabet 25 szám alatt levő Teatrul Popularban.

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné **כשר ארטה** vendéglője, Oradea-Mare. Str. Nicolai Jorga (Zófia-utca) No 19. Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

APRÓHÍRDETESEK

Sziliskin bunda, vado natuj, egyáltalán használhatóba nem vére igen jutyonyos áron eladó. Megtekinthető Szentó szűcsnél, Cluj, Str. N. Jorga 2. 217

Német középiskolai tanár német órákat ad. Cím a kiadóban.

Ezüstöt

a legmagasabb nání áron vásárol a Tacumul ezüstáru és óvtes. közgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Két vagy háromszobás modern lakást [esetleg kártyest] keres a Kult és Jövő. Ajánlatokat sürgősen Tibor Dénes vezetésű részére kérek az Uj Kelet kiadóhivatalába

Két fialemler különbejárattal szobában lakást és jó kóser kosztot kapható. Egyetem-u. 5, ajtó 3

Házvezetőnő esetleg kisasszony, ki a kóser háztartásban jártas — kerestetik a házasszony kiöltetése, Fried Erna, Sanico-aul Mare (N. gyszentmiklós) B. nat. 232

Vidéki

kereskedők kedvező feltételek mellett **bizományba** kaphatják legújabb **gyermek és női kötényeket** a „Fortuna” köténygyártól, Cluj, Str. Baritiu 12

Magánjáró öntvényeket nyer en és megalkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Billig, sucht ein deutsches intelligentes Fräulein zu ein oder zwei Kindern. S. elle in gutes Haus. Timisoara, Fabrik Drei Königigasse No 20. Tür 15 Serier. 232

Friss hal állandóan kapható Weiznál, Mikes Kelemen-u. 6

Hölgyeim! A legújabb 300lejtől, filc modellek bárszony ujdonságok 450 lej, egyedül az "IDEAL"

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházzal szemben). **Átalakít és formál 48 óra alatt.**

Mégis csak legjobb a készlekküli "RASOL IDEAL"

borotváló por mely az ország területén **higienia** szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána. — Ovakodjunk az **Mindenüti kapható.** tartalmaz utánzatoktól. Csak az "IDEAL" Egyedüli készítője: felírása a valódi. **Reszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.** Sighetul-Marmatiei egyedárusítójá **Glanzman Adolf** drogeria, Str. Bogdan Voda 40.

Hirdessen az Uj Keletben

Uj Kelet könyvosztályának folytatólagos jegyzéke. Szépirodalom.

Kuprin: Rybnikov kapitány	20
" Szulamit	220
Kosztolányi: A páva	70
" Pacsirta	140
K. Réz Lolo: Pityu	90
Karr: Utazás a kertem körül	180
Krudy Gyula: Mákvirágok kertje	160
Curwood: A farkasember	77
Ady Endre: A halottak élén	140
— Vér és Arany	130
— Uj versek	100
— Illés, zekerep	140
— Szeretném, ha szeretnének	150
— Uto só hajók	140
— A minden titkok versei	140
— A magunk szerelme	140
— Ki látott engem	150
— Menekü ő élet	150
— Sápadt emberek	160
— Igy is történhetik	150
— Ady tragédiája (Révész B. la) ..	440
Bettauer: A kitzsított	180
Faublas lovaz kalandjai	270
Jack London: Játék az étellel	110
" " Az ember hitvallása	180
" " A méhek dala	80
Lyeszkov: Sganarell	200
Landsberger: Lu a kokott	180
Lengyel olbeszélők	32
Lagerlöff: Lilienrona otthona	300
I. Anker Larsen: A bölcsök köve	616
Lekatos László: A teve	80
Maeterlinck: Szent Antal csodája	60
Mereskovszkij: Istenek születése	154
" Vele vagy ellee	330
" Leonardo da Vinci	200
" Nagy Péter	440
" Az antikrisztus	240
Musset: V. lomás	440
" Éjszakák	32
Musger: Bohémvilág	200
Maupasant: Egy élet	200
Mayer C. F.: A barát násza	160
Moly Tamás: Karneval	80
Móricz Zsigmond: A pillangó	150
— Sárarany	80
— A vadkan	120
— Hét kr-jár	120
— Tündérvkert	400
— A faklya	100
Courth: Mah'er: A kis libapásztorlány ..	50
— Apja leánya	50
— Kató házassága	60
Mathers: Jön a rozson át (I—II, kötv.)	260
Mikszáth: A fekete város (I—II)	320
Nádas: Akiért csak a kezét kell kinyujtani	110
Orosz elbeszélők tára	20
Olah Gábor: A patkánybűvölő	100
Pap Viktor: Beethoven	65
— Haydin	45
— Bach	45
Edgar Poe: Artur Gordon Pym	110
Pünkösti: Bus Péter csodálatos esete ..	80
Rilke: Imádságos könyv (Versek)	170
Rachilde: A nőtényf rakosok lázadása ..	330
M. Renard: Lerne doktor, a kisisten ..	220
Rab Gusztáv: Mocsáráz	200
Rouquette: A nagy fehér csönd	90
Romain Rolland: Cleramboult	176
— Colas Breugnon	100
— Aurette és Szilvia	220
— A nyár	400
— M hatma Gandhi	184
— Zenei Miniaturók	240
Renard: A két veszedelem	200
Schav: Bar tságos színművek I—II (A hősök. Candida. Sors embere. Nem lehessen tudni)	320
— Szent Johanna	220
Schnitzler: Gusztai hadnagy	160
— Elza kisasszony	132
— Ut a szabadba	550
— Garlan Berta	160
Spund: A halottbűvölő	176
Schöppin: Kötli János szerencséje	80
Szederkényi: Amiért egy asszony visszafordul	90
Szép Ernő: Büneim	105
Szomaházy: Januári regé	100

A Tordai Sörgyár Rt. különleges gyártmánya, a
Lux-sör
a létező legjobb sörkülönleges-ség, forgalomba került és minden jobb helyiségben kapható.

1925 november

Két
Az egyik, a szar védelmében tömegek élén bajusza, százes desen ismertté egyfelől mumus legettek. Az új a demokrácia annál is inkább kackiassága megot is mutato azonban meddő legyőzetett, a f országából és n cserélte fel. Hí jóidőre letűnt épolyan katonák terekről, mely Án, dicseretere molni a sorseal hidegen, minde Magányából melynek utjai asszonyok vágy az idők mulásá az öldöklés gén époly becsülette stratégiai felada komoly pártatl — s csodák es ki magát a kő heresen védelm tekkal szemben teszi-e erre alk látás-e, mely fény az, hogy az élet alkony felruházottan. építőmesterekén előtt és joggal csak a mazuri carnoé is.
Ez a rész pontokat. Szük hogy annál ér világháboru me nokot. Ó a k társaság, mel a demokrácia Verdun és A autokrácia, a mus felett. A mámoros lett, minden pezsg mámoros lett, a császár Né ajzott kezével metországnak fejére sujtott, gerince is bel Évek telit vérgőze elár urrá a franci szivesen vont pedig abba t van és a táb Kitűnt, hogy béke tábornó neromániakus „munkátlansá szeliden és Locarnóba, — csap le a zö ellen. Csakn szemekink elő preparátum. Foch marsall állapíthatjuk a békés közt